

Da li se hirurške operacije mogu obaviti bez transfuzije krvi ?

Danas je moguće obaviti i velike operacije bez upotrebe ili uz minimalnu upotrebu pripravaka krvi. To se postiže pravovremenom pripremom pacijenta za operaciju (nadoknadom minerala, vitamina ili hormona potrebnih za stvaranje eritrocita, prestankom uzimanja lijekova koji ometaju zgrušavanje krvi), pravilnim izborom operativne i anesteziološke tehnike, te primjenom lijekova i uređaja koji smanjuju krvarenje ili omogućavaju transfuziju vlastite (autologne) krvi prikupljene iz operativnog polja. Vaš doktor Vas može detaljnije informirati

o tome kako se vaše liječenje ili operacija može obaviti bez transfuzije krvi ili uz transfuziju minimalne količine krvi.

Da li ja imam pravo da odbijem liječenje transfuzijom krvi ?

Vi imate pravo da prihvatite ili da odbijete bilo kakav način liječenja, uključujući i liječenje pripravcima krvi.

Prije donošenja odluke o (ne)prihvatanju ovoga načina liječenja trebate pažljivo razmotriti razloge za i razloge protiv transfuzije krvi.

Treba da znate i da eventualnim odbijanjem liječenja, koje Vam je predložio Vaš doktor, možete ozbiljno ugroziti svoje zdravlje, pa čak i vlastiti život. Vašu izjavu o (ne)saglasnosti za liječenje pripravcima krvi trebate dati u pisanoj formi.

Vašem doktoru će biti zadovoljstvo da Vam, ukoliko to želite, detaljnije odgovori na ova i na druga pitanja u vezi sa vašim liječenjem.

Rad Bolničkog transfuzijskog odbora pomažu:

JU OPĆA BOLNICA "PRIM. DR. ABDULAH NAKAŠ" SARAJEVO
Kranjčevićeva 12, 71 000 Sarajevo
Kontakt telefon: 033 285-186; Fax 033 285-370

BOLNIČKI TRANSFUZIJSKI ODBOR

Informacija za pacijente

ŠTA TREBATE ZNATI O TRANSFUZIJI KRVI?

Prim. mr. sci. med. dr. Mirza Begović

2010. godina

Poštovani pacijenti,

Sljedeća pitanja sa odgovorima smo pripremili sa namjerom da pojasnimo kada Vam može trebati transfuzija krvi i kako Vam ona može pomoći.

Kakva je uloga krvi u organizmu ?

Krv je tečno tkivo koja omogućava život i funkcioniranje svih stanica i tkiva u ljudskom organizmu. Neke od važnijih uloga krvi su: transport gasova, hranljivih materija i produkata, metabolizma, regulacija tjelesne temperature i količine vode u organizmu, odbrana od infekcije, te prevencija i / ili zaustavljanje krvarenja.

Šta je to transfuzija krvi?

Pod transfuzijom krvi se podrazumijeva davanje konzervirane ljudske krvi ili sastojaka dobivenih iz krvi kroz sistem za transfuziju (sa kapaljkom i filterom) i iglu ili kanilu postavljenu u venu primaoca krvi. Transfuzija sadržaja jedne vrećice krvi traje oko 2 sata. Transfuzija može trajati kraće ili duže vrijeme, u zavisnosti od stanja i potreba pacijenta / primaoca krvi.

Kada se primjenjuje transfuzija krvi ?

Transfuzija krvi se primjenjuje u brojnim kliničkim situacijama (anemija, krvarenje nastalo nakon povrede, u toku poroda ili hirurške operacije) kako bi se očuvalo zdravlje ili spasio život povrijeđene ili oboljele osobe.

Danas se, umjesto cijele krvi, za liječenje pacijenata, sve više transfundiraju koncentrirani pripravci crvenih krvnih stanica (eritrocita), krvnih pločica (trombocita), bijelih krvnih

stanica (leukocita) i različiti pripravci dobiveni iz plazme.

Eritrociti su stanični sastojci krvi koji sadrže hemoglobin. Njihova osnovna uloga je prenošenje kiseonika od pluća do tkiva / organa. Smanjen broj eritrocita ili koncentracije hemoglobina u krvi (akutna ili hronična anemija) prate simptomi nedovoljnog snabdijevanja tkiva ili organa kiseonikom: glavobolja, ubrzan puls, zamaranje pri naporu, anginozni bol ili gubitak svijesti. Transfuzija eritrocita efikasno uklanja ove simptome. Uprkos brojnim pokušajima naučnika, još uvijek nije napravljena kvalitetna, sintetska zamjena za eritrocite - "vještačka krv".

Trombociti imaju važnu ulogu u početnoj fazi formiranja krvnog ugruška, a time i u sprječavanju ili zaustavljanju krvarenja. Transfuzija trombocita se primjenjuje u liječenju pacijenata koji, zbog malog broja ili zbog oslabljene funkcije trombocita imaju veliki rizik od (is)krvarenja.

Leukociti imaju važnu ulogu u odbrani organizma od bakterijske i virusne infekcije. Odraslim osobama je rijetko potrebna transfuzija leukocita.

Plazma je tečni dio krvi. Sadrži supstance koje imaju važnu ulogu u zaustavljanju krvarenja, odbrani organizma od infekcije i održavanju volumena tjelesnih tečnosti. Plazma se može primjenjivati kao lijek, ali se više koristi kao sirovina za proizvodnju derivata plazme: činilaca koagulacije, albumina i imunoglobulina. Danas se ovi pripravci dobivaju i primjenom biotehnologije.

Da li transfuzija krvi može imati štetne posljedice po primaoca ?

Kao i kod drugih načina liječenja i kod transfuzije krvi postoji rizik od pojave neželjenih posljedica - transfuzijskih reakcija. One se mogu javiti u toku transfuzije, ali i nekoliko dana, nedelja ili mjeseci nakon transfuzije. Blage reakcije (crvenilo na koži, ospa, svrab ili manji porast tjelesne temperature)

se javljaju u oko 2% transfuzija krvi. Transfuzijske reakcije koje ozbiljno narušavaju zdravlje ili ugrožavaju život pacijenta su izuzetno rijetke.

Prije nego Vam preporuči liječenje pripravcima krvi, vaš doktor će pažljivo procijeniti potrebu, očekivanu korist i rizik od ovoga načina liječenja.

Kako se mogu izbjeći štetne posljedice transfuzije krvi ?

Učestalost ili ozbiljnost transfuzijskih reakcija se može umanjiti postupanjem u skladu sa propisima o prikupljanju i testiranju krvi, izdvajanju njenih sastojaka, njihovom skladištenju, transportu i upotrebi u liječenju.

Da bi se umanjio rizik od prenošenja zaraznih i drugih bolesti, krv se prikuplja od zdravih, dobrovoljnih davalaca krvi. Svaka jedinica darovane krvi se ispituje na prisustvo virusa hepatitisa B, virusa hepatitisa C,

HIV-a (uzročnika AIDS-a) i uzročnika sifilisa. U našoj bolnici se koriste samo oni pripravci krvi u kojima nisu otkriveni pomenuti uzročnici infektivnih bolesti. Sve pripravke krvi transportujemo i skladištimo, do momenta njihove upotrebe, u optimalnim temperaturnim i drugim uvjetima.

Prije svake transfuzije krvi određujemo ili provjeravamo ABD krvnu grupu pacijenta i ispitujemo podudarnost njegove krvi i krvi davaoca. Svo zdravstveno osoblje je obavezno da primjenjuje propisanu proceduru transfuzije krvi. U njoj su, pored ostalog, navedene i mjere prevencije, pravovremenog otkrivanja i zbrinjavanja transfuzijskih reakcija.